

Институт за хемија

Природно-математички факултет
Универзитет „Св. Кирил и Методиј“

Архимедова 3, 1000 Скопје

Тел. (02) 324-9934

Факс (02) 322-6865

<http://hemija.pmf.ukim.edu.mk/>

ПРИРАЧНИК ЗА СТУДЕНТИТЕ

НА СТУДИСКИТЕ ПРОГРАМИ ЗА ПРВ ЦИКЛУС СТУДИИ ПО ХЕМИЈА
НА ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИОТ ФАКУЛТЕТ

2016 ГОДИНА

ИНСТИТУТ ЗА ХЕМИЈА

Студиите по хемија се организирани во следните студиски програми:

- **наставна хемија** (академско звање: дипломиран професор по хемија),
- **применета хемија** (академско звање: дипломиран инженер по хемија),
- **применета хемија – аналитичка биохемија** (академско звање: дипломиран инженер по хемија – аналитичка биохемија) и

Студиите траат четири години (8 семестри) со вкупен број кредити, вклучувајќи ја и дипломската работа, 240. Бројот на кредити во една учебна година е 60. Кредитите за секој предмет соодветствуваат на оптовареноста на студентот за совладување на содржините на предметот. Сите предмети се едносеместрални. Наставата се одвива на македонски јазик. Студентот ја брани својата дипломска работа откако ќе ги положи сите предвидени испити со студиската програма, а може да ја пријави после освоени 220 кредити.

Студиските програми се состојат од задолжителни предмети и изборни предмети. Некои од задолжителните предмети се понудени на две нивоа: А-ниво (повисоко) и Б-ниво (пониско). Ако некој задолжителен предмет во даден модул е предвиден на пониското ниво, студентот има право, по сопствен избор, да го избере и повисокото ниво.

За изборните предмети понудени се листи од предмети распоредени во зимски и летен семестар. Листата од изборни предмети е заедничка за сите студиски програми по хемија. Предметите напишани со коси букви се предмети кои се избрани со изборот на соодветната насока, односно кои ја профилираат насоката. Изборните предмети означени со „Изборен УКИМ“, студентот може да ги избира и од широката листа на изборни предмети понудена од УКИМ (но и од листата на изборни предмети на Институтот за хемија, односно ПМФ).

За сите студенти е задолжителна 30–дневна пракса по VI семестар.

Веб страница: <http://hemija.pmf.ukim.edu.mk/>

Наставна хемија

П–предавања; ТВ –теориски (нумерички) вежби;
 ЕВ –експериментални вежби; К – број на кредити

	Код	I семестар	П	ТВ	ЕВ	К
1	ХЕМ-101А	Општа хемија - А ниво	4	2	3	10
2	ХЕМ-10МБ	Математика - Б ниво	4	4	0	8
3	ХЕМ-ПСИ	Психологија	2	2	0	4
4	ХЕМ-МАК	Македонски јазик	2	2	0	4
5	ХЕМ-106	<i>Комуникациски вештини</i>	2	2	0	4
		Вкупно				30
		II семестар				
6	ХЕМ-201А	Неорганска хемија - А ниво	4	2	3	8
7	ХЕМ-20ФБ	Општа физика - Б ниво	4	2	2	8
8	ХЕМ-ПЕД	Педагогија	2	2	0	4
9	ХЕМ-216	Современи технологии во хем. образование	2	2	0	4
10	ХЕМ-206	<i>Етика за хемичари</i>	2	2	0	4
11	ХЕМ-ЈАЗ	<i>Странски јазик</i>	0	4	0	2
		Вкупно				30
		III семестар				
12	ХЕМ-302Б	Аналитичка хемија - Б ниво	4	1	5	8
13	ХЕМ-303Б	Органска хемија I - Б ниво	3	1	4	8
14	ХЕМ-309	<i>Хемија во практика</i>	3	2	0	6
15	ХЕМ-306	<i>Историја на хемијата</i>	2	1	0	4
16		Изборен хемија				4
		Вкупно				30
		IV семестар				
17	ХЕМ-403Б	Органска хемија II - Б ниво	3	1	3	8
18	ХЕМ-446	Физичка хемија за наставна насока I - Б ниво	3	0	3	6
19	ХЕМ-402Б	Инструментални аналитички методи - Б ниво	3	1	3	8
20	ХЕМ-421	Одбрани поглавја од неорганска хемија	3	1	3	8
		Вкупно				30

Институт за хемија

	Код	V семестар	П	ТВ	ЕВ	К
21	ХЕМ-505Б	Биохемија I - Б ниво	3	0	3	6
22	ХЕМ-546	Физичка хемија за наставна насока II - Б ниво	3	0	3	8
23	ХЕМ-506	Општа методика во хемијата	3	2	2	8
24	ХЕМ-409	<i>Хемија на животната средина</i>	2	0	4	6
25		Изборен УКИМ				2
		Вкупно				30
		VI семестар				
26	ХЕМ-605Б	Биохемија II - Б ниво	3	0	3	6
27	ХЕМ-624	Одбрани поглавја од физичка хемија	3	1	3	8
28	ХЕМ-606	Специјална методика во хемијата	3	2	2	8
29	ХЕМ-523	Одбрани поглавја од органска хемија	3	1	3	6
30		Изборен УКИМ				2
		Вкупно				30
		VII семестар				
31	ХЕМ-706	Методика на хемиското експериментирање I	3	1	5	10
32	ХЕМ-716	Хоспитации	2	4	0	6
33		Изборен хемија				4
34		Изборен хемија				4
35		Изборен хемија				4
36		Изборен УКИМ				2
		Вкупно				30
		VIII семестар				
37	ХЕМ-806	Методика на хемиското експериментирање II	3	1	5	10
38		Изборен хемија				4
39		Изборен хемија				4
40		Изборен хемија				4
	ХЕМ-ДИП	Дипломска	0	2	6	8
		Вкупно				30
		Севкупно				240

Применета хемија

П–предавања; ТВ –теориски (нумерички) вежби;
ЕВ –експериментални вежби; К – број на кредити

I семестар					
Код	Име на предметот	П	ТВ	ЕВ	К
ХЕМ-101А	Општа хемија – А ниво	4	2	3	10
ХЕМ-10МА	Математика I – А ниво	4	3	0	8
ХЕМ-109	Примена на компјутери во хемијата	2	2	0	4
ХЕМ-10ФА	Општа физика I – А ниво	3	1	3	8
	Вкупно				30
II семестар					
ХЕМ-201А	Неорганска хемија – А ниво	4	2	3	8
ХЕМ-20МА	Математика II – А ниво	4	3	0	8
ХЕМ-20ФА	Општа физика II – А ниво	3	1	3	8
	<i>Странски јазик</i>	0	4	0	2
ХЕМ-204	<i>Геохемија и минералологија</i>	3	1	0	4
	Вкупно				30
III семестар					
ХЕМ-302А	Аналитичка хемија I – А ниво	3	2	4	8
ХЕМ-303А	Органска хемија I – А ниво	4	1	5	10
ХЕМ-301	Теоретска неорганска хемија	4	0	0	6
ХЕМ-332	<i>Математички методи во хемијата</i>	3	2	0	6
	Вкупно				30
IV семестар					
ХЕМ-403А	Органска хемија II – А ниво	4	2	4	8
ХЕМ-402А	Аналитичка хемија II – А ниво	3	2	4	8
ХЕМ-404А	Физичка хемија I – А ниво	4	2	4	8
ХЕМ-411	Експериментална неорганска хемија	2	0	4	6
	Вкупно				30

V семестар					
Код	Име на предметот	П	ТВ	ЕВ	К
ХЕМ-505Б	Биохемија I – Б ниво	3	0	3	6
ХЕМ-502А	Инструментални аналитички методи – А ниво	4	1	4	10
ХЕМ-504А	Физичка хемија II – А ниво	4	2	4	8
ХЕМ-503	Теоретска органска хемија	4	0	0	4
	Изборен УКИМ				2
	Вкупно				30
VI семестар					
ХЕМ-605Б	Биохемија II – Б ниво	3	0	3	6
ХЕМ-604	Структура на атоми и молекули	4	2	3	8
ХЕМ-533	<i>Хемија на хетероцикл. соед.</i>	2	0	3	4
ХЕМ-609	Индустриска хемија	5	1	0	4
ХЕМ-601	<i>Електрохемија</i>	2	0	3	4
	Изборен хемија				4
	Вкупно				30
VII семестар					
ХЕМ-513	Експериментална органска хемија	2	0	5	6
ХЕМ-704	Методи за определување на молекулски структури	2	1	1	6
ХЕМ-409	<i>Хемија на животната средина</i>	2	0	4	6
ХЕМ-724	<i>Кристалохемија</i>	3	1	1	4
ХЕМ-721	<i>Хемија на комплексни соединенија</i>	3	0	4	4
	Изборен УКИМ				2
	Изборен УКИМ				2
	Вкупно				30
VIII семестар					
ХЕМ-602	Одбрани поглавја од инструментална анализа	2	0	5	6
ХЕМ-701	<i>Нанохемија и нанотехнологија</i>	3	0	2	4
ХЕМ-734	<i>Радиохемија</i>	2	2	0	4
	Изборен хемија				4
	Изборен хемија				4
ХЕМ-ДИП	Дипломска	0	2	6	8
	Вкупно				30

Применета хемија – аналитичка биохемија

П–предавања; ТВ –теориски (нумерички) вежби;
ЕВ –експериментални вежби; К – број на кредити

I семестар					
Код	Име на предметот	П	ТВ	ЕВ	К
ХЕМ-101А	Општа хемија – А ниво	4	2	3	10
ХЕМ-10МБ	Математика – Б ниво	4	4	0	8
ХЕМ-109	Примена на компјутери во хемијата	2	2	0	4
ХЕМ-10Б	Општа биологија	4	0	3	8
	Вкупно				30
II семестар					
ХЕМ-201Б	Неорганска хемија – Б ниво	3	1	3	6
ХЕМ-202	<i>Статистичка обработка на податоци во хемијата</i>	2	2	0	6
ХЕМ-20ФБ	Општа физика – Б ниво	4	2	2	8
	<i>Странски јазик</i>	0	4	0	2
ХЕМ-20Б	Општа физиологија I	3	0	3	8
	Вкупно				30
III семестар					
ХЕМ-302А	Аналитичка хемија I – А ниво	3	2	4	8
ХЕМ-303А	Органска хемија I – А ниво	4	1	5	10
ХЕМ-30Б	Општа физиологија II	3	0	3	8
ХЕМ-30Б2	Хемиска микробиологија	2	0	2	4
	Вкупно				30
IV семестар					
ХЕМ-403А	Органска хемија II – А ниво	4	2	4	8
ХЕМ-402А	Аналитичка хемија II – А ниво	3	2	4	8
ХЕМ-404Б	Физичка хемија I – Б ниво	3	1	4	6
ХЕМ-40Б	<i>Биотехнологија</i>	2	0	2	4
	Изборен хемија				4
	Вкупно				30

V семестар					
Код	Име на предметот	П	ТВ	ЕВ	К
ХЕМ-505А	Биохемија I – А ниво	4	1	5	8
ХЕМ-502А	Инструментални аналитички методи – А ниво	4	1	4	10
ХЕМ-504Б	Физичка хемија II – Б ниво	3	0	3	4
ХЕМ-543	<i>Секундарни метаболити: изолација и својства</i>	2	0	4	4
ХЕМ-519	<i>Управување со квалитет во хемиска лабораторија</i>	2	0	2	4
	Вкупно				30
VI семестар					
ХЕМ-605А	Биохемија II – А ниво	4	0	4	8
ХЕМ-624	<i>Одбр.поглав. од физичка хемија</i>	3	1	3	8
ХЕМ-60Б	Молекуларна биологија со генетика	4	0	2	4
ХЕМ-612	<i>Хроматографски методи</i>	2	0	3	4
ХЕМ-601	<i>Електрохемија</i>	2	0	3	4
	Изборен УКИМ				2
	Вкупно				30
VII семестар					
ХЕМ-715	Клиничка биохемија	4	0	5	8
ХЕМ-704	Методи за определување на молекулски структури	2	1	1	6
ХЕМ-70Б	Имунохемија со имунологија	2	0	2	4
ХЕМ-705	Биохемија III (Биохемија на информациони патишта)	3	0	3	6
	Изборен хемија				4
	Изборен УКИМ				2
	Вкупно				30
VIII семестар					
ХЕМ-615	Експериментална биохемија	2	0	5	8
ХЕМ-701	<i>Нанохемија и нанотехнологија</i>	3	0	2	4
	Изборен хемија				4
	Изборен хемија				4
	Изборен УКИМ				2
ХЕМ-ДИП	Дипломска	0	2	6	8
	Вкупно				30

ЛИСТА НА ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ

П–предавања; ТВ –теориски (нумерички) вежби;
ЕВ –експериментални вежби; К – број на кредити

ЗИМСКИ СЕМЕСТАР

	Код	Име на предметот	П	ТВ	ЕВ	К
1	ХЕМ-109	Примена на компјутери во хемијата	2	2	0	4
2	ХЕМ-301	Теоретска неорганска хемија	4	0	0	6
3	ХЕМ-332	Математички методи во хемијата	3	2	0	6
4	ХЕМ-503	Теоретска органска хемија	4	0	0	4
5	ХЕМ-513	Експериментална органска хемија	2	0	5	6
6	ХЕМ-614	Методи за определување на молекулски структури	2	1	1	6
7	ХЕМ-409	Хемија на животната средина	2	0	4	6
8	ХЕМ-724	Кристалохемија	3	1	1	4
9	ХЕМ-721	Хемија на комплексни соединенија	3	0	4	4
10	ХЕМ-10Б	Општа биологија	4	0	3	8
11	ХЕМ-20Б	Општа физиологија II	3	0	3	8
12	ХЕМ-30Б2	Хемиска микробиологија	2	0	2	4
13	ХЕМ-543	Секундарни метаболити: изолација и својства	2	0	4	4
14	ХЕМ-715	Клиничка биохемија	4	0	5	8
15	ХЕМ-70Б	Имунохемија со имунологија	2	0	2	4
16	ХЕМ-705	Биохемија III	3	0	3	6
17	ХЕМ-106	Комуникациски вештини	2	2	0	4
18	ХЕМ-309	Хемија во практиката	3	2	0	6
19	ХЕМ-306	Историја на хемијата	2	1	0	4
20	ХЕМ-506	Ошта методика во хемијата	3	2	2	8
21	ХЕМ-706	Методика на хемиското експериментирање I	3	1	5	10
22	ХЕМ-716	Хоспитации	2	4	0	6
23	ХЕМ-30Ф	Метеорологија	2	1	0	4

Институт за хемија

24	ХЕМ-617	Хемија на атмосферата	3	1	3	6
25	ХЕМ-647	Хемиска анализа на адитиви и контаминанти	3	0	4	8
26	ХЕМ-627	Хемија на почвата	3	1	3	8
27	ХЕМ-721	Основи на биоелектрохемија	2	0	2	4
28	ХЕМ-735	Ензимологија	2	0	1	4
29	ХЕМ-739	Форензичка хемија	2	0	2	4
30	ХЕМ-501	Метал-органска хемија	2	1	1	4
31	ХЕМ-754	Молекуларно моделирање	2	1	1	4
32	ХЕМ-731	Хемија на керамички материјали	2	0	2	4
33	ХЕМ-563	Анализа на нафтени деривати и горива	2	0	2	4
34	ХЕМ-637	Хемија на води	3	1	3	6
35	ХЕМ-732	Мониторинг на животна средина	2	1	0	4
36	ХЕМ-519	Управување со квалитет во хемиска лабораторија	2	0	2	4

ЛЕТЕН СЕМЕСТАР

	Код	Име на предметот	П	ТВ	ЕВ	К
1	ХЕМ-204	Геохемија и минералологија	3	1	0	4
2	ХЕМ-411	Експериментална неорганска хемија	2	0	4	6
3	ХЕМ-604	Структура на атоми и на молекули	4	2	3	8
4	ХЕМ-533	Хемија на хетероциклични соедин.	2	0	3	4
5	ХЕМ-609	Индустриска хемија	5	1	0	4
6	ХЕМ-601	Електрохемија	2	0	3	4
7	ХЕМ-622	Одбрани поглавја од инструментална анализа	2	0	5	6
8	ХЕМ-701	Нанохемија и нанотехнологија	3	1	1	4
9	ХЕМ-734	Радиохемија	2	2	0	4
10	ХЕМ-202	Статистичка обработка на податоци во хемијата	2	2	0	6
11	ХЕМ-20Б	Општа физиологија I	3	0	3	8
12	ХЕМ-40Б	Биотехнологија	2	0	2	4
13	ХЕМ-624	Одбрани поглавја од физичка хемија	3	1	3	8
14	ХЕМ-60Б	Молекуларна биологија со генетика	4	0	2	4

Институт за хемија

15	ХЕМ-612	Хроматографски методи	2	0	3	4
16	ХЕМ-615	Експериментална биохемија	2	0	5	8
17	ХЕМ-216	Современи технологии во хемиското образование	2	2	0	4
18	ХЕМ-206	Етика за хемичари	2	2	0	4
19	ХЕМ-421	Одбрани поглавја од неорганска хемија	3	1	3	8
20	ХЕМ-606	Специјална методика во хемијата	3	2	2	8
21	ХЕМ-523	Одбрани поглавја од органска хемија	3	1	3	6
22	ХЕМ-706	Методика на хемиското експериментирање II	3	1	5	10
23	ХЕМ-20Б2	Општа екологија	3	0	3	6
24	ХЕМ-607	Токсиколошка хемија	2	1	0	4
25	ХЕМ-745	Еколошка биохемија	2	0	2	4
26	ХЕМ-441	Неорганска биохемија	2	1	0	4
27	ХЕМ-431	Хемија на цврста состојба	3	1	2	4
28	ХЕМ-532	Хемодинамика на полутанти	3	1	0	6
29	ХЕМ-316	Експериментирање на микроскала	2	0	2	4
30	ХЕМ-534	Најдобри достапни технологии	4	2	0	8
31	ХЕМ-509	Легислатива за хемија на животната средина и храна	2	1	0	4
32	ХЕМ-209	Нутриционизам	2	0	0	4
33	ХЕМ-553	Хемија на природни производи	2	0	2	4
34	ХЕМ-735	Биохемија на макромолекули	2	0	1	4
35	ХЕМ-602	Структура-активност релации кај биоактивни молекули	2	2	0	4
36	ХЕМ-722	Хеометрија	2	1	0	4
37	ХЕМ-603	Механизми на органски реакции	2	1	0	4
38	ХЕМ-АНГ	Англиски јазик	0	4	0	2
39	ХЕМ-ФРА	Француски јазик	0	4	0	2
40	ХЕМ-РУС	Руски јазик	0	4	0	2
41	ХЕМ-ГЕР	Германски јазик	0	4	0	2

IV

Извадок од одредбите на Статутот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје

ПРОВЕРКА НА ЗНАЕЊЕТО

Член 254

Проверката на знаењето на студентот по наставните предмети се врши континуирано во текот на наставно-образовниот процес и се изразува во поени.

За исполнување на обврските за полагање на испитот (по делови или во целина), студентот може да оствари најмногу 100 поени или да добие позитивна оценка, која се изразува до 10 (десет), при што оценката 5 (пет) означува недоволен успех.

Испитот по еден наставен предмет може да се полага најмногу три пати, од кои третиот пат, по барање на студентот, испитот се изведува пред комисија составена од три члена од наставници од исто или сродно наставно-научно подрачје. Деканот, односно директорот ја формира комисијата.

Наставникот кај кого полагал студентот не е член на комисијата од претходниот став на овој член.

Студент кој и по трет пат не успеал да го положи испитот е должен во наредната академска година повторно да го запише тој предмет.

Студент кој испитот не го полагал и студент кој испитот не го положил, е должен во наредната академска година повторно да го запише тој предмет.

Со планот на студиите може да се утврди дека некои облици на настава се спроведуваат без оценување или дека се оценуваат описно.

Нумеричкиот систем за оценување се споредува со системот на оценување според ЕКТС, и тоа:

10 => A	A => 10
9 => B	B => 9
8 => C	C => 8
7 => D	D => 7
6 => E	E => 6
5 => F	F, FX => 5

За одредени предмети, доколку природата на компетенциите што студентот треба да ги стекне го дозволува тоа, може да се предвиди и компјутерска проверка на знаењата во рамките на системот за објективна проверка на знаењата на Универзитетот.

Проверката на знаењето по одделни наставни предмети се врши на начините определени во студиската програма и во роковите утврдени со овој Статут.

Завршното оценување задолжително се запишува во индексот и во пријавата за завршно оценување.

Просечниот успех на студентот претставува аритметичка средина на оценките од завршното оценување по сите наставни предмети во текот на студиите, вклучувајќи го и завршниот испит.

За секоја проверка на знаењето, студентот може да се пријави по електронски или писмен пат, додека за завршното оценување поднесува образец-пријава одобрена од Сенатот на Универзитетот.

ИСПИТНИ РОКОВИ

Член 255

Студентот има право да ги полага предметите во рамките на: зимскиот, летниот и есенскиот испитен рок. Испитните рокови траат најмалку 3 недели. Во рамките на предвидените испитни рокови, единиците на Универзитетот можат да определат повеќе од 1 термин за полагање на секој испит.

Ако за одредени предмети се изведува континуирана проверка на компетенциите на студентот во текот на семестарот, носителот на студиската програма (единицата) не мора да ги дава испитните рокови од став 1 на овој член и може да ги дефинира бројот и распоредот на испитните рокови со овој општ акт.

Испитите можат да се организираат непосредно по завршувањето на блок-наставни содржини, односно преку колоквиуми ако се предвидени во предметната програма, а крајната оценка се утврдува на завршниот испит во редовна испитна сесија. Во крајната оценка се вклучуваат постигањата на студентот во текот на континуираното оценување.

Испитите, или некои други форми на проверка на стекнатите знаења, вештини и способности, се полагаат по сите предмети што студентот ги запишал, и тоа по градивото утврдено според студиската програма.

На испитот може да се подложи оној студент што ги има задоволено сите пропишани обврски утврдени според студиската програма на конкретниот предмет.

За секој студент се води испитна документација.

Право на увид во испитната документација имаат студентот и лицето што ќе докаже правен интерес (родител/старател).

ПРИГОВОР ПОРАДИ ОЦЕНКА ОД ПРОВЕРКА НА ЗНАЕЊЕТО

Член 256

Студент, во рок од 24 часа од објавувањето на резултатите од завршното оценување, може да поднесе приговор до деканот, односно директорот на единицата, ако не е задоволен од завршното оценување, односно од оценката, или ако смета дека испитот не е спроведен во согласност со закон, актите на Универзитетот и на единицата.

Ако деканот, односно директорот утврди дека се исполнети условите од став 1 на овој член, наставникот во рок од 24 часа ќе ја преиспита оценката од завршното оценување. Ако наставникот не ја преиспита или потврди оценката што ја утврдил во предвидениот рок, студентот го полага испитот пред тричлена комисија составена од наставници од исто или сродно наставно-научно подрачје. Деканот, односно директорот ја формира комисијата.

Испитот пред комисија се спроведува во наредните 24 часа, наредниот работен ден, сметано од денот на добивање на известувањето за преиспитувањето на оценката.

Наставникот кај кого полагал студентот не е член на комисијата од претходниот став на овој член.

По барање на студентот му се овозможува да го повтори завршното оценување за повисока завршна оценка по наставен предмет во период од најмногу четири месеци од полагањето. Оценката добиена на повтореното завршно оценување е конечна и студентот нема право да го повтори завршното оценување.

НАПРЕДУВАЊЕ НА СТУДЕНТОТ

Член 257

Студентот може да ги запише само оние предмети за кои стекнал право според студиската програма и планот на студиите.

Студентот стекнува право на упис во нареден семестар кога ќе ги исполни сите студиски обврски изразени во ЕКТС-кредити, предвидени со запишувањето во претходниот семестар.

Програмата и планот на студиите може да се базираат врз запишување студиски години (преодно решение).

Студентот што не ги исполнил условите предвидени во став 2 може повторно да ги запише студиските обврски, кои не ги исполнил во претходниот семестар и да запише нови предмети, но на тој начин што неговите вкупни студиски обврски во еден семестар да не надминуваат 21-35 ЕКТС-кредити.

Со програмата и со планот на студиите во кои наставата се изведува трисеместрално можат да бидат пропишани исклучоци од ставовите 1 и 2 на овој

член, со цел на студентот да му се даде можност да запише нареден трисеместар во услови кога има неисполнето само дел од своите обврски во претходниот семестар.

СТУДЕНТИ

Член 322

Студентите имаат права и обврски утврдени со закон, овој Статут и со актите на Универзитетот.

Студентите на сите степени на високо образование, кои се без родители, слепи, глуви, инвалиди од прва и втора група, мајки со деца до шестгодишна возраст и хоспитализираните, имаат право на дополнителни испитни рокови за завршно оценување.

СТАТУСОТ НА СТУДЕНТИТЕ

Член 323

Студент запишан со партиципација на трошоците за студирање, го губи статусот на студент запишан во државна квота и ги продолжува студиите со поднесување на трошоците за студирање (кофинансирање) ако:

- еден предмет запишува по трет пат;
- не положил најмалку 50% од запишаните кредити во одреден семестар, до почетокот на наредниот соодветен семестар (зимски, односно летен).

МИРУВАЊЕ НА ОБВРСКИТЕ НА СТУДЕНТОТ

Член 324

На студентот, по негово барање, му мируваат обврските:

1. за време на бременост;
2. со дете до 1 (една) година старост;
3. за време на болест подолга од 1 (еден) семестар;
4. поради семејни причини;
5. за време на меѓународна размена на студентите во траење подолго од 30 дена во текот на одржувањето на наставата, доколку со наведената размена не се стекнуваат ЕКТС- кредити;
6. за време на подготовка и настапи на спортски настани кога има статус на член на репрезентацијата на Република Македонија;
7. неможност за исполнување на финансиските обврски;
8. во други случаи за чија оправданост одлучува деканот, односно лицето овластено од него.

Мирувањето на обврските од ставот 1 на овој член го одобрува деканот или, по негово овластување, продеканот за настава врз основа на писмено барање на студентот и доставена соодветна документација.

Доколку за време на мирувањето на обврските настанат измени во студиската програма, студентот продолжува да студира на изменетата студиска програма и е должен да ги исполни обврските што претставуваат разлика помеѓу двете студиски програми.

За време на мирувањето на обврските, студентот може да полага испити доколку за полагањето на тие испити ги исполнил условите.

Студентот е должен да го активира студирањето во рок од 15 дена по истекувањето на настапувањето на причините за мирување.

Доколку студентот не го активира мирувањето, ниту, пак, запише година, односно семестар, му престанува статусот студент.

За времетраењето на мирувањето на обврските студентот не се задолжува со финансиски обврски доколку ги има измирено заостанатите финансиски обврски.

ПРОДОЛЖУВАЊЕ НА ПРЕКИНАТИТЕ СТУДИИ

Член 324-а

Се смета дека студентот ги прекинал студиите доколку не запише семестар, заклучно до почетокот на наредниот семестар, иако ги исполнил условите.

Доколку за време на прекилот на студиите се измени студиската програма, студентот е должен да ги ислуша, да ги исполни и да ги полага разликите во изменетата студиска програма.

За времетраењето на прекилот на студиите, студентот не плаќа партиципација, односно кофинансирање.

Студентот ги продолжува студиите со поднесување на трошоците за студирање (кофинансирање), доколку прекилот трае 3 и повеќе последователни семестри.

ПРЕМИН ОД ЕДНИ НА ДРУГИ СТУДИИ

Премин на студиски програми на Универзитетот

Член 324-б

Во текот на студиите, студентот може да премине од една на друга студиска програма на единицата каде што е запишан, како и на студиска програма на друга единица, под услови утврдени со студиската програма на која се преминува, односно со правилата за студирање на единицата.

Премин од други високообразовни установи

Член 324-в

Студенти од студиски програми од други високообразовни установи од земјата и од странство можат да преминат на студиски програми на единиците на Универзитетот, под услови утврдени со студиската програма на која се преминува, односно со правилата за студирање на единицата, ако постои совпаѓање на студиските програми за стекнување на стручниот, односно академскиот назив утврден во студиската програма на која се преминува.

На студентот кој бара преминување може да му се утврдат дополнителни обврски за надминување на разликите во студиските програми, односно да ги исполни обврските по предметите и да ги положи испитите за да може да продолжи со студиите.

Преминувањето може да се дозволи доколку студентот на единицата на Универзитетот треба да реализира најмалку 60% од предвидените кредити од студиската програма. Во спротивно, доколку студентот е согласен, е должен да презапише и веќе признаени или дополнителни предмети.

На студент кој сака да премине на трет циклус студии може да му се признаат најмногу до 60% од предвидените кредити во првата студиска година. Во признаените кредити не се засметуваат евентуално стекнатите кредити со реализирана истражувачка работа, семинар, конференција и сл. Единицата може да утврди од кои предмети кредитите не можат да се пренесуваат.

Член 324-г

Покрај другите услови, студентот кој сака да премине од една на друга единица/студиска програма треба да ги исполнува и следниве услови:

1. да ги исполнува условите за редовен упис во нареден семестар на матичниот факултет;
2. да има решение од надлежен орган во Република Македонија за признавање на стекнати високообразовни квалификации во странство (за студенти од странство) со еквиваленција за оценките;
3. да знае македонски јазик (за странски државјани).

Член 324-д

Бројот на студенти кои можат да преминат го утврдува деканатската, односно институтската управа, односно советот на студиската програма за третиот циклус студии, на почетокот на секоја учебна година, во зависност од нормативите и стандардите, како и од пополнетоста на капацитетите.

Студенти кои се странски државјани стекнуваат право на премин под истите услови како и македонските државјани врз основа на посебните квоти за странски државјани.

Член 324-г

Ако повеќе кандидати ги исполнуваат условите за преминување од утврдениот број, предност имаат кандидатите кои имаат остварен повисок просечен успех на факултетот, односно на универзитетот од каде што доаѓаат.

Член 324-е

Преминувањето се врши врз основа на решение за признавање на остварени кредити, односно решение за еквиваленција на предмети и кредити.

Решение за преминување на прв и втор циклус донесува деканот, по предлог на предметниот, односно предметните наставници. Решение за преминување на трет циклус донесува советот на студиската програма, по предлог на предметниот, односно предметните наставници и менторот, а го потпишува раководителот на студиската програма и деканот, односно директорот на единицата.

Деканот може да формира и комисија, односно комисији за утврдување на исполнетоста на условите за преминувањето.

Положените испити со изворниот наслов, оценки и остварени кредити на матичниот факултет и признаени со решението од став 2 на овој член, заедно со решението за еквиваленција се евидентираат во досието на студентот. Во уверението за положени испити се внесуваат називите на еквивалентираниите предмети и кредити од единицата на која преминал студентот.

Покрај изворните оценки се запишува и еквиваленцијата на оценки утврдена со решение на надлежен орган во Република Македонија.

Деканот утврдува начин на кој кредитите ќе се засметаат во вкупниот број кредити потребни за стекнување на академскиот, односно стручниот назив

Ако некој предмет положен на матичниот факултет по својот обем и содржина приближно одговара на предмет од студиската програма на единицата на која студентот преминува, деканот може, по предлог на предметниот наставник, да го признае испитот во целина или да утврди обврски за надминување на разликите во предметот. Доколку се признае предметот во целина и се исполнети обврските за надминување на разликите, се запишува бројот на кредити по тој предмет на единицата на која студентот преминува.

ЗАЕДНИЧКИ ОДРЕДБИ

Член 324-ж

Студентот кој преминува е должен да се запише до завршувањето на уписниот рок.

Член 324-з

Студентот кој преминува ги продолжува студиите со поднесување на трошоците за студирање (кофинансирање).

ПРЕСТАНОК И ОБНОВУВАЊЕ НА СТАТУСОТ НА СТУДЕНТ

Член 324-с

На студентот му престанува статусот на студент, ако:

1. дипломира;
2. се испише;
3. не запише навреме семестар, а не побарал мирување, како и по истекот на периодот на мирување доколку не запише семестар, освен во случаите на прекин на студиите согласно со овој Статут;
4. е исклучен;
5. не ги заврши студиите во рокот утврден со закон и овој Статут;
6. во други случаи утврдени со закон, овој Статут, студиската програма и правилата.

Статусот од ставот 1 на овој член може да биде обновен.

По обновувањето на статусот, студентот може да ги продолжи студиите по студиската програма која се применува.

Доколку е изменета студиската програма, студентот е должен да ги ислуша, да ги исполни и да ги полага разликите во студиската програма.

На студентот на кој му е обновен статусот ги продолжува студиите со поднесување на трошоците за студирање (кофинансирање).

ДИСЦИПЛИНСКА ОДГОВОРНОСТ НА СТУДЕНТИТЕ

Основи за дисциплинска одговорност на студентите

Член 325

Во текот на студиите, студентите мора да се придржуваат до законот, Статутот на Универзитетот, правилникот на единицата, Правилникот за условите, критериумите и правилата за запишување и студирање на трите циклуси на студии на Универзитетот, Правилникот на Универзитетот за превенирање на фиксирање, умножување и продажба на авторско дело без дозвола од авторот, односно издавачот, како и на другите акти на Универзитетот и единиците.

Член 326

Дисциплинската постапка се води на единицата.

Дисциплинската комисија е составена од три члена. Членовите на дисциплинската комисија ги избира наставно-научниот совет, односно научниот совет.

Претседателот на комисијата е од редот на наставниците, еден член е од редот на соработниците, а еден член е претставник на студентите.

Членовите имаат свои заменици. Нивниот избор го врши наставно-научниот совет, односно научниот совет.

ВИДОВИ ДИСЦИПЛИНСКИ ПОВРЕДИ

Член 327

Како лесни дисциплински повреди се сметаат:

1. нарушување на јавниот ред и мир во текот на наставата;
2. непристојно однесување спрема наставниците, соработниците или другите вработени, како и спрема другите студенти;
3. регистрирање присуство на друг студент;
4. небрежно однесување спрема имотот на факултетот, што може да доведе до оштетување во проценет износ до 100 евра во денарска противвредност.

Член 328

Како тешки дисциплински повреди се сметаат:

1. поседување и користење направи за телефонска и електронска комуникација во текот на испитите;
2. препишување или давање каква било помош на друг студент во текот на испитите;
3. самоволно регистрирање заради добивање бодови од активност;
4. недозволно носење опрема за аудио и/или видеофиксирање на авторско дело, вклучувајќи и приклучени мобилни телефони, од страна на студентите, при изведувањето на предавањата, вежбите и интерактивната настава;
5. плагијаторство во форма на пренесување туѓ семинарски труд или академски есеј во свое име;
6. физички напад со нанесување лесна телесна повреда;
7. физички напад со нанесување тешка телесна повреда;
8. вербална или реална навреда на наставник или соработник;
9. давање неточни податоци на органите на единицата;
10. упад во информатичкиот систем на Универзитетот, односно на единицата (веб-страница, електронски досиеја и сл.);

11. оштетувања во проценет износ над 100 евра во денарска противвредност поради непридржување кон пропишаните пра-вила или безобсирен однос спрема имотот на Универзитетот, односно единицата, како и присвојување предмети што се сопственост на Универзитетот, односно единицата;

12. повторени лесни дисциплински повреди.

ВИДОВИ ДИСЦИПЛИНСКИ МЕРКИ

Член 329

За сторена дисциплинска повреда, на студентот може да му се изрече една од следниве дисциплински мерки:

1. опомена;
2. јавна опомена;
3. исклучување - се применува за учебната година во која е изречена.

Со цел постигнување на индивидуализација во определувањето на дисциплинските мерки, се води сметка за приспособување на изречената мерка според тежината на сторената дисциплинска повреда.

Доколку дисциплинската повреда е сторена во врска со наставата (предавања, вежби, континуирано и завршно оценување), со изрекувањето на дисциплинската мерка на студентот може да му се забрани полагање колоквиум или испит по соодветниот предмет во наредниот испитен рок.

ПОВЕДУВАЊЕ И ТЕК НА ДИСЦИПЛИНСКАТА ПОСТАПКА

Член 330

Дисциплинската постапка се поведува со писмено барање. Писменото барање се предава во архивата на единицата, и тоа преку деканот, односно директорот се доставува до дисциплинската комисија.

Член 331

Барањето за поведување на постапката се поднесува во писмена форма и мора да содржи:

1. име и презиме на лицето што ја пријавува дисциплинската повреда;
2. податоци за сторителот на повредата;
3. опис на настанот;
4. докази за утврдување одговорност.

Член 332

Врз основа на писменото барање за поведување на постапката, комисијата донесува решение за поведување дисциплинска постапка.

Решението од став 1 на овој член се доставува до:

1. подносителот на барањето за поведување на постапката;
2. лицето против кое се поведува дисциплинската постапка - на рака или со препорачана пратка на домашна адреса.

Член 333

Пред изрекување на дисциплинската мерка, студентот се сослушува во врска со настанот од страна на комисијата.

Студентот се известува усно или со покана преку препорачана пратка на адресата што студентот ја пријавил како домашна во досието на единицата.

Доколку студентот не се појави пред дисциплинската комисија и не го оправда отсуството, комисијата донесува соодветна одлука врз основа на достапниот докажен материјал.

Доколку студентот поднел писмена изјава преку архивата на единицата до дисциплинската комисија, таа цени дали неговото повикување е неопходно.

Член 334

Дисциплинската комисија со решение може да донесе една од следниве одлуки:

1. отфрлање на барањето за поведување на постапката поради застареност;
2. одбивање на барањето поради недоволно докази за сторена дисциплинска повреда;
3. изрекување дисциплинска мерка.

Член 335

Донесеното решение за изрекување дисциплинска мерка се доставува до:

1. подносителот на барањето;
2. студентот;
3. архивата;
4. студентски прашања;
5. канцеларија на ЕКТС на единицата.

Диспозитивот на решението за изрекување дисциплинска мерка се истакнува на огласна табла на единицата за соодветната година и се впишува во досието на студентот.

Член 336

Против одлуката на дисциплинската комисија, студентот може да поднесе приговор до наставно-научниот совет, односно научниот совет на единицата, како второстепен дисциплински орган, во рок од 8 дена од денот на прием на решението за изрекување на дисциплинската мерка.

Член 337

Наставно-научниот совет го разгледува приговорот на првата седница по поднесувањето на приговорот и може да донесе одлука со која:

1. го потврдува решението за изрекување дисциплинска мерка донесено од дисциплинската комисија;
2. го отфрла приговорот како недозволен или ненавремен;
3. го прифаќа приговорот како основан и го преиначува диспозитивот на решението за изрекување дисциплинска мерка.

ЗАСТАРУВАЊЕ НА ДИСЦИПЛИНСКАТА ОДГОВОРНОСТ

Член 338

Поведувањето и водењето на дисциплинската постапка застаруваат во рок од 6 месеци од сторувањето, односно 3 месеци од дознавањето за сторената дисциплинска повреда.

СТУДЕНТСКИ ПРАВОБРАНИТЕЛ

Член 340

Заради заштита на правата на студентите на Универзитетот, се формира студентски правобранител.

Член 341

Студентскиот правобранител ги штити законските права на студентите и правата утврдени со актите на Универзитетот и на единиците, кога им се повредени од органите на Универзитетот и органите на единиците, како и од лицата вклучени во наставно-образовниот процес и од други лица согласно со актот од член 344 од овој Статут.

V

**Извадок од Правилникот
за условите, критериумите и правилата за запишување
и студирање на прв и втор циклус универзитетски студии**
(пречистен текст)
(Универзитетски гласник бр. 254/2013)

ЗАПИШУВАЊЕ СЕМЕСТАР

Член 26

Студентот може да запише нови предмети од нареден семестар, во согласност со правилата за напредување утврдени во соодветната студиска програма.

Единицата, во рамките на студиската програма, може да пропише условувачки критериуми, т.е. претходно совладани предмети (освоени кредити, положени и/или ислушани предмети и сл.), како услов за запишување на други предмети.

Запишувањето на предметните програми во нареден семестар се врши во период од 2 седмици пред почетокот на семестарот.

Член 27

При запишувањето на предметните програми, студентот најпрво ги запишува неположените задолжителни и изборни предмети од соодветниот (летен/зимски) семестар, а потоа задолжителните предмети од тековниот семестар и на крај, изборните предмети од тековниот семестар, но на тој начин што неговите вкупни студиски обврски во еден семестар да не го надминуваат бројот на ЕКТС-кредити утврден со овој Правилник.

Во зимскиот семестар се запишуваат предмети што се утврдени во студиските и предметните програми за зимскиот семестар.

Во летниот семестар се запишуваат предмети што се утврдени во студиските и предметните програми за летниот семестар.

Член 28

При запишувањето на предметите потребно е да се исполнат условите утврдени со студиските програми.

При повторно запишување на неположен изборен предмет, студентот има право да го замени изборниот предмет со друг изборен предмет од предметите што се активирани во соодветниот семестар како изборни предмети.

Член 29

Доколку во текот на студирањето дојде до промена на студиска програма, студентот што студирал според некоја од претходните програми и го нема завршено студирањето во роковите утврдени со тие програми, го продолжува студирањето согласно со условите за премин на нови студиски програми.

ЗАВЕРКА НА СЕМЕСТАР

Член 30

Студентот заверува семестар со потписи од наставниците, со што се потврдува неговото исполнување на предвидените обврски.

Студентот кој не ги извршил обврските пропишани со студиската програма од поединечен предмет, не може да пристапи на испит.

ИСПИТИ

Член 31

Проверката на знаењата на студентите се врши со изведување испити. Испитите се изведуваат по писмен и/или устен начин, како и на друг начин утврден со студиската програма.

На полагањето испити студентите покажуваат документ за идентификација и индекс.

КАЛЕНДАР И РАСПОРЕД НА ИСПИТИТЕ

Член 32

Календарот на испитите се објавува на почетокот на секоја академска година заедно со распоредот за настава и се објавува на интернет-страницата на единицата на Универзитетот.

Распоредот на термините за одржување на испитите се утврдува на тој начин што бројот на испитните термини за секој предмет/модул во секој испитен рок да може да ги опфати сите студенти кои имаат право да го полагаат тој предмет/модул.

ПРИЈАВА ЗА ИСПИТ

Член 33

Студентот може да го пријави испитот по писмен или електронски пат, доколку постои можност за тоа. При електронско пријавување на испитот, студентот е должен дополнително да достави пријава за испит во материјална форма.

По писмен пат, испитот се пријавува со пријавен лист. Пријавниот лист претставува документ чијашто содржина и форма се еднообразни за сите составни единици на Универзитетот.

Во редовниот испитен рок, студентот е должен да го пријави испитот во роковите утврдени во календарот за настава.

Наставникот не е должен да прими на испит студент кој пријавата не ја поднел во предвидениот рок.

ИСПИТНИ РОКОВИ

Член 34

Студентот има право да ги полага предметите во рамките на: зимскиот, есенскиот и летниот испитен рок. Испитните рокови траат најмалку 3 недели. За секој предмет во секој испитен рок може да се даваат два термина. Разликата меѓу двата термина не може да биде помала од 10 дена.

Испитите можат да се организираат непосредно по завршувањето на блок наставни содржини, односно преку колоквиуми ако се предвидени во предметната програма, а крајната оценка се утврдува на завршниот испит во редовната испитна сесија. Во крајната оценка се пресметуваат постигањата на студентот во текот на континуираното оценување.

Испитите, или некои други форми на проверка на стекнатите знаења, вештини и способности, се спроведуваат за сите предмети кои студентот ги запишал, и тоа според градивото утврдено според студиската програма.

Студентот кои ги исполнил сите обврски пропишани со соодветната предметна програма има право да полага испит.

За секој студент се води испитна документација.

Испитите се јавни и резултатите од испитите се достапни на јавноста, а право на увид во испитната документација има лице кое ќе докаже правен интерес.

Кога студентот ќе пријави испит и нема да се јави на испитот, односно не полагал, во пријавата за испит му се впишува: *не полагал* и не му се засметува во правото за полагање пред комисија.

ОЦЕНУВАЊЕ

Член 35

Стегнатите знаења на студентите се проверуваат и се оценуваат континуирано - во текот на наставата (колоквиуми, практични задачи, домашни задачи, уметнички настапи, уметничка наставна продукција и сл.) и се изразуваат во поени, додека конечната оценка се утврдува на завршното оценување-испит.

Со студиската програма може да се утврди дека некои облици на настава се спроведуваат без оценување или дека се оценуваат описно.

За исполнување на обврските за полагање на испитот (по делови или во целина), студентот може да оствари најмногу 100 поени или да добие позитивна оценка која се изразува од 6 (шест) до 10 (десет). Недоволниот успех се оценува со 5 (пет).

Нумеричкиот систем за оценување се споредува со системот на оценување според ЕКТС.

10	⇒	A
9	⇒	B
8	⇒	C
7	⇒	D
6	⇒	E
5	⇒	F, FX

За одредени предмети, доколку природата на знаењата кои студентот треба да ги стекне го дозволува тоа, може да се предвиди и компјутерска проверка на знаењата во рамките на системот за објективна проверка на знаењата на Универзитетот.

Завршното оценување задолжително се запишува во индексот и во пријавата за завршно оценување.

Резултатите од континуираното оценување, освен кај предметниот наставник, се евидентираат и се чуваат во рамките на институтот, односно катедрата. Начинот на чување го утврдува раководителот на институтот, односно катедрата.

Просечниот успех на студентот претставува аритметичка средина на оценките од завршното оценување по сите наставни предмети во текот на студиите, вклучувајќи го и завршниот испит, односно дипломскиот труд.

Член 36

Оценките кои студентите ги добиле во проверката на нивните знаења се објавуваат на јавно место (огласна табла), во рок од 7 дена од спроведената проверка, односно од денот на полагањето на испитот.

Наставниците се должни, по барање на студентот, да обезбедат увид во прегледаниот труд и добиената оценка, во рок од 5 (пет) дена од објавувањето на резултатите.

Испитите се изведуваат јавно и транспарентно.

Не смеат да се изведуваат испити за само еден студент без присуство на други лица (студент, асистент, друг наставник).

Наставникот е должен да му го соопшти постигнатиот резултат од усниот испит на студентот веднаш по завршувањето на испитот.

ОБВРСКИ НА НАСТАВНИКОТ

Член 39

Наставникот е должен да го отстрани студентот од проверката на знаења, односно од полагање на испитот поради недолично однесување, попречување на другите студенти или поради користење на недозволиви помагала.

Наставникот е должен да ги внесе оценките во електронскиот систем и во пријавите за испит.

Наставникот е должен оценките да ги внесе во електронскиот систем и во пријавите за испит и пријавите за испит со внесени оценки да ги достави до службата за студентски прашања во рок од 3 (три) дена од истекот на рокот за увид.

ПРИГОВОР ЗАРАДИ ОЦЕНКА ОД ПРОВЕРКА НА ЗНАЕЊЕТО

Член 40

Студентот, во рок од 24 часа од денот на објавувањето на резултатите, може да поднесе приговор до деканот, односно директорот на единицата на Универзитетот, ако не е задоволен од завршното оценување, односно од оценката или ако смета дека испитот не е спроведен во согласност со законот, Статутот и овој Правилник.

Ако деканот/директорот утврди дека се исполнети условите од став 1 на овој член, наставникот е должен да ја преиспита оценката од завршното оценување или дел од завршното оценување во рок од 48 часа од доставувањето на одлуката на деканот до наставникот. Ако наставникот не ја преиспита или ако во писмена форма ја потврди оценката што ја утврдил, студентот испитот го полага пред тричлена комисија составена од наставници од исто или сродно наставно-научно подрачје, во наредните 24 часа, наредниот работен ден.

Комисијата ја формира деканот, односно директорот, а предметниот наставник не може да биде член на комисијата. Комисијата одлучува со мнозинство гласови.

Студентот е должен да ја прифати оценката од повторното полагање на испитот и во случај кога оценката е помала од одбиената оценка или, пак, е негативна.

Студентот има право да го повлече приговорот до повторното полагање на испитот.

Член 40-а

Ако наставникот двапати го оцени испитот на студентот со оценка „5“, студентот има право да побара од деканот, односно директорот на единицата да формира тричлена комисија од наставници од исто или сродно наставно-научно подрачје пред која студентот ќе го полага испитот. Наставникот кај кого полагал студентот не е член на комисијата од претходниот став на овој член.

ПОВТОРУВАЊЕ НА ИСПИТ

Член 41

На студентот, понегово барање, му се овозможува да го повтори завршното оценување за повисока завршна оценка по предметна програма, во период од најмногу четири месеци од полагањето.

Барањето за повторување на испит мора да биде образложено и се доставува до деканот. Доколку се прифати барањето, деканот со решение ја поништува оценката. Наставникот, во тој случај, во пријавата ја запишува оценката што ја дал и до неа запишува: *студентот ја поништува оценката*. Таа оценка не се смета како завршна оценка за конкретниот предмет/модул. Решението на деканот е составен дел на пријавата.

Оценката добиена на повтореното завршно оценување е конечна и студентот нема право да го повтори завршното оценување.